

JUBILEE 2000 Riemuvuosi - Jubelåret

“Jos velalliset ovat vararikossa, on velkojen anteeksianto tervettä talousajattelua. Jokainen rahamies tietää, että: Jos hevonen kuolee, kannattaa nousta ratsailta.” -Bono, U2

Jubilee 2000 -kampanja haluaa juhlia uuden vuosituhannen alkua antamalla anteeksi maailman köyhimpien maiden velat. Britanniassa 1996 perustettu kampanja sai inspiraationsa kolmannelta Mooseksen kirjasta, jossa kehoitetaan viettämään joka 50. vuotta riemuvuotena, jolloin *“jokainen maansa menettänyt saasen jälleen haltuunsa”* ja *“jokainen orjaksi myyty saa palata sukunsa luo”*.

Kampanja valitsi 52 köyhää, raskaasti velkaantunutta maata, joiden velkojen mitätöinnin se asetti ensisijaiseksi tavoitteekseen. Kampanja kasvoi nopeasti maailmanlaajuiseksi liikkeeksi ja se toimii tällä hetkellä yli sadassa maassa neljällä mantereella. Kampanjaa ovat tukeneet muun muassa Bono, Dalai Lama, Muhammad Ali, Kofi Annan, Tony Blair, Bill Clinton, Nelson Mandela ja paavi Johannes Paavali II.

Toukokuussa 1998 70 000 ihmistä muodosti Birminghamissa G8-ryhmän kokouspaikan ympärille ihmisketjun. Vuotta myöhemmin sama toistui Kölnissä, jossa maiden päämiehille luovutettiin 17 miljoonan ihmisen allekirjoittama vetoamus Jubilee-maiden velkojen mitätöimiseksi. Syyskuussa 2000 allekirjoittaneita on jo lähes 22 miljoonaa yli 160 maasta, mikä on enemmän kuin yhdessäkään aikaisemmassa vetoomuksessa.

Suomessa kampanja sai alkunsa Kehitysyhteistyön palvelukeskuksen (Kepa), Kirkkojen vastuuviikon sekä Ammattiliittojen solidaarisuuskeskuksen aloitteesta

toukokuussa 1998. Kampanjaan on sittemmin liittynyt lukuisia opiskelija-, nais-, solidaarisuus- ja kehityksmaajärjestöjä, ja sitä koordinoi Kepa.

Mitä kampanja on saanut aikaan?

USA, Iso-Britannia, Kanada, Ranska, Saksa, Italia ja Japani ovat ilmoittaneet antavansa köyhimmille maille kaikki näiden velat anteeksi. Toistaiseksi kymmenkunta maata, - esimerkiksi Uganda, Bolivia, Mauritania, Tansania, ja Mosambik - ovat saaneet velkansa anteeksi osittain. Maat joutuvat kuitenkin edelleen käyttämään terveydenhoitoon ja koulutukseen kipeästi tarvittavia varoja velkojen korkoihin ja kuoletuksiin. Myös pyörremyrsky Mitchin pahiten runtelemaat Honduras ja Nicaragua ovat saaneet helputuksia velkoihinsa Jubilee 2000 -kampanjan painostuksen ansiosta.

Velkojen poispyyhkiminen on toistaiseksi jäänyt etupäässä lupausten asteelle. G8-maiden Kölnissä sopimasta pahiten velkaantuneiden köyhien maiden (HIPC-maiden) 100 miljardin dollarin mitätöinnistä on toteutunut vain alle 12 miljardia dollaria.

YK:n pääsihteerin Kofi Annan otti voimakkaasti kantaa mitätöinnin puolesta tuoreessa raportissaan *Me maailman kansat: YK:n rooli 2000-luvulla*. Annan mainitsee velkojen mitätöinnin yhtenä tärkeimmistä keinoista vähentää köyhyyttä ja vaatii teollisuusmaita

mitätöimään kaikki köyhimpien maiden velat jo luvutun 100 miljardin lisäksi. Hän suosittelee myös Jubilee 2000 -kampanjan ehdottaman puolueettoman velkavälitystuomioistuinten perustamista tasapainottamaan velkojien ja velallisten välisiä suhteita.

Kehittyvien maiden G77-ryhmä ja Afrikan yhtenäisyysjärjestö (OAU) ovat vaatineet velkojen anteeksiantoa ja kehittyville maille suurempaa roolia kansainvälisen talouspolitiikan päätöksentekoon. Kairossa Afrikan ja Euroopan maiden johtajien kokouksessa tämän vuoden huhtikuussa velka oli agendan tärkein aihe, ja samassa kuussa Abujassa, Nigeriassa 40 Afrikan maan päämiestä piti velkojen mitätöimistä välttämättömänä muun muassa malarian kitkemiselle.

Yhdysvaltain kongressin asettama Meltzer-komissio suosittelee köyhimpien maiden velkojen täydellistä mitätöimistä maaliskuussa 2000. Kongressi kritisoi Kansainvälisen valuuttarahaston IMF:n roolia ja vaati sen lainaamiskäytännön voimakasta rajoittamista.

Myös Suomen hallitus ja tasavallan presidentti Tarja Halonen ovat tukeneet Jubilee-kampanjaa. Suomi on mitätöinyt suurimman osan kahdenvälisistä kehitysluotoistaan. Suurimmat yksittäiset saatavat ovat Zimbabwesta, noin 300 miljoonaa markkaa.

Jubilee 2000 -järjestöjä toimii:

Afrikka: Angola, Benin, Burkina Faso, Kamerun, Norsunluurannikko, Egypti, Ghana, Kenia, Malawi, Mali, Mauritius, Madagaskar, Mosambik, Namibia, Nigeria, Senegal, Etelä-Afrikka, Swazimaa, Tansania, Togo, Uganda, Sambia ja Zimbabwe

Aasia: Bangladesh, Hong Kong, Intia, Indonesia, Japani, Etelä-Korea, Pakistan, Filippiinit ja Sri Lanka

Eurooppa: Itävalta, Belgia, Tšekinmaa, Tanska, Suomi, Ranska, Saksa, Irlanti, Italia, Alankomaat, Norja, Puola, Portugali, Espanja, Ruotsi ja Britannia

Amerikat: Argentiina, Bolivia, Brasilia, Kanada, Kolumbia, Ecuador, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamaika, Meksiko, Nicaragua, Peru, El Salvador, USA ja Venezuela

Oseania: Australia ja Uusi Seelanti

Jubilee 2000 -kampanja vaatii, että tärkeimpien velkojamaiden on yhdessä IMF:n ja Maailmanpankin kanssa:

- Lopetettava maksujen vastaanotto köyhimmistä maista ja korvamerkittävä rahat köyhyyden vastaiseen kamppailuun.
- Mitätöitävä Jubilee-maiden velat sataprosenttisesti. Vaatimus koskee myös IMF:n ja Maailmanpankin monenkeskisiä velkoja.
- Muodostettava YK:n valvonnassa uusi mekanismi velkojen ja lainanannon käsittelyyn estämään velkakriisin uusiutuminen.

Lisätietoja:

IMF:n ja Maailmanpankin vuosikokouksen aikana Prabhassa:

Max von Bonsdorff, kehityspoliittinen sihteeri, Kepa, **040-5311 901**

Juha Rekola, tiedotuspäällikkö, Kepa, **040-512 0036**

Helsingissä:

Annamari Koistinen, Jubilee 2000 projektisihteeri, Kepa, **050-340 0642, 09-584 23 243**

Mika Railo, tiedottaja, Kepa, **09-584 23 247**

KEPA

KEHITYSYHTEISTYÖN PALVELUKESKUS
SERVICECENTRALEN FÖR UTVECKLINGSSAMARBETE
SERVICE CENTRE FOR DEVELOPMENT COOPERATION

ADDRESS: Sörnäisten rantatie 25 FIN-00500 Helsinki

PHONE: +358 9 584 233 **FAX:** +358 9 584 23 200

INTERNET: www.kepa.fi **eMAIL:** kepa@kepa.fi